בו זכה בתחרויות קליעה למטרה, הצמידו לחולצתו של סעיד הקטן.

הנער שכח מיד את כל נמוסיו, רץ לחדר הנשים, להראות לאחיותיו את ה־מתנה שקיבל. אחרי דקה חזר מאוכזב — הנשים לא הבינו מהו אות הקלע, לא העריכו ביותר את המתנה. כאן מצא אב המשפחה לנכון לקום ממקומו, ונכנס לחדר הנשים, הסביר להן את ערכו של האות ואת גאותו הרבה על בנו, שהתחבב על קצין צה"ל.

האפיזודה בבית הכפרי גשכחה מלבו של המ.מ. הוא לא שיער כי ביום מן הימים ישוב לראות את משפחת הכפרי. אולם ה־גורל רצה אחרת. אחרי חודשיים, כשעתיים אחרי שיחידתו של המ.מ. סימה תרגיל־אש של מרגמות, הופיע בשטח פרש ערבי מילל בצעקות, הודיע לו כי מאש האימונים נפגעו כמה מבני משפחתו, והם מוטלים בשטח.

המ.מ. לא היסס, שלח קומנדקר ורופא לטפל בנפגעים. אחרי שעה קלה חזרה ה־מכונית בדרכה לבית־החולים כשעליה הפ־צועים, שקיבלו טיפול. על קרקעית המכונית היו מוטלות שתי חבילות קטנות, עטופות בבדים כהים. המ.מ. התקרב, הרים את הכיסוי.

הוא הוכה בהלם. לפניו שכבו שתי גחיות קטנות. על חולצת אחת מהן היה מוצמד אות־הקלע הכסוף. השניה היתה גחית ילדה שחורת שיער — ארוסתו של סעיד בת ה־7.

מפקד־המחלקה השמיט מידו את הבד הכהה, התרחק בצעדים מהירים מעיני מח־לקתו, ישב על הסלע ופרץ בבכי היסטרי.

דת

מת־מצווה

שום שיטת גביה או התרמה לא היתה כה יעילה כשיטת גבית־הקברנים, שסיגלו לעצמן קהילות יהודים רבות בגולה. נשק הקבורה שימש בידי קהילות אלה אמצעי לסחיטת כספים מגבירים קמצנים. אם היה אחד מבני משפחת הגביר נפטר בבוא יומו, היו קברני הקהילה משהים את קבורתו עד שיתרום הגביר, יכסה את גר־עון קופת הקהילה.

יעקב סולה (60) לא היה גביר בחייו, וגם לא במותו. מאז עלה מהונגריה, גר הישיש עם אשתו במעברת טירה, התפרנס מעבודתו כשומר לילה. כשחלה לפני זמן קצר, שכב בבית־חולים של מלב"ן בנהריה, שם השיב את נשמתו לבורא, הועבר לחיפה לשם ניתוח לאחר המוות.

קרוביו, שבאו לחברא קדישא החיפאית לסידור הקבורה, נשאלו בראש וראשונה שאלה עסקית טהורה: „מי ישלם בעד ה־קבורה?" ברנרד לוי, קרובו של סולה, הציג בפני הקברן שטר־התחייבות של מל־ב"ן לכיסוי ההוצאות. הקברן הזקן פרץ בצחוק למראה השטר: „זה סתם נייר, שמה לזבל! הם חייבים לנו כסף עבור הלחיות קודמות!"

נוצרים קוברים חינם. לחברא קדי־שא בחיפה יש מסורת נושנה של שימוש בנשק־הקבורה כאמצעי לסחיטה. מפורסמת ביותר פרשת קבורתו של המיליונר החיפאי מיכאל פולאק, שהיה ידוע בקמצנותו ה־רבה. פולאק השאיר בצוואתו סכום של מאה לירות בלבד להוצאות קבורתו. ה־חברא קדישא דרשה סכום של חמשת אלפים ל"י. גופתו של פולאק היתה מונחת בביתו שבוע ימים, עד ששכניו אספו את חמשת אלפי הלירות, שילמו בעד הקבורה.

משום מה החליטו קברני חיפה להשתמש בגופת סולה לגביית חובות מלב"ן. קרובו של סולה התרוצץ מחיפה לטירה, לשוא. גופת יעקב סולה היתה מונחת באין קובר. אשתו של סולה, גוצריה שהתגיירה, פנתה לכומר הקאתולי בחיפה, שהסכים לקבור את סולה חינם בבית־הקברות הנוצרי.

רק אז התעורר מצפונה של הנהלת מלב"ן. היא הככימה לקבור את סולה בנהריה על חשבונה, אחרי שבילה חמשה לילות בחדר־קירור. גופת המת הועמסה על משאית, הועברה לבית־הקברות בשעה היעודה. אך להפתעת המלוים היה בית־הקברות סגור. כמה קרובים נזעמים מיהרו לבית הרב המ־קומי, הכריחוהו לבצע את הטקס העצוב.

במסורת היהודית ידוע המונח: מת־מצוה. מת המצווה הוא מת שאין לו גואל, וכדי להביאו לקבר ישראל יכול אפילו כהן, ש־אסור לו לבקר בבית־קברות, להביאו ל־קבורה. אולם לקברני חיפה יש כנראה פירוש אחר למושג זה. לדעתם מצווה היא להשתמש במת־מצוה כדי לסחוט כספים למטרות־מצוה.

מיעוטים

מעשים טובים

מוכתר אבו־גוש היה מופתע מאד. בבוקר השכם הגיעה לכפר משאית עמוסה בחורים ובחורות, שהחלו לפרוק מזוודות וילקוטי־גב, יצרו את הרושם כי יש בדעתם להש־תקע בכפר למשך זמן ממושך.

את חידת השלישה המוזרה פתר באוזני המוכתר רפאל לוי, עוזר קצין־מחוז יהו־שלים לענייני מיעוטים: „והו מחנה עבודה של קתיקרים מכל רחבי העולם. הם ישהו בכפר שבועות. קבלו אותם יפה."

עד מהרה הוברר למוכתר ולאנשי מועצת הכפר אבו־גוש כי הקתיקרים המפורסמים, שלושים וחמשה במספר, אינם כה גלהבים לעבודה כפי שהעידו על עצמם. את מרבית היום היו אנשי הכת הדתית הקטנה מבלים בתיכוכים נלהבים בינם לבין עצמם על אמונתם, מזניחים למשך שעות ארוכות את עבודתם העיקרית: שיפוץ הדרכים הצד־דיות בכפר וסיקולן מאבנים. תמורת הע־בודה התחייב המוכתר לספק לאורחיו מזון ולינה במשך כל ימי שהותם בכפר.

שכר המצווה. כשחלפו שלושת ה־שבועות, לשמחתם של חברי המועצה ה־מקומית וגובריה, חזר רפאל לוי לכפר, הפתיע את המוכתר בהצעה חדשה: „כראי לערוך לקתיקרים מסיבה."

כשעזר קצין־המחוז מציע, אין מתוכחים. המועצה המקומית ערכה לאורחיה העצלים מסיבה כיד המלך, הוציאה מקופתה יותר מחמש מאות לירות לכיסוי הוצאותיה. ה־אורחים ורפאל לוי היו מרוצים מאד.

התושבים היו מרוצים פחות. אמר נכבד הכפר, חבוש טרבוש אדום: „בפעם הבאה, כשיחליטו הקתיקרים להציל שוב את ה־עולם במעשים טובים, כדאי שיתרחקו מאתנו. אנחנו מתרים על מעשים כאלה. מי יודע כמה מעשים טובים נצטרך עכשיו לעשות כדי להרחיק את כל מאות הלירות שהוצאנו על המעשים הטובים שלהם?"

משטרה

בזיון במחתרת

הישיבה כונסה לפי מיטב כללי המחתרת. שום עתונאי, מלבד המוזמנים, לא ידע עליה. גם המקום נשמר בסוד. המזמין: ה־מפקח הכללי של משטרת־ישראל, יחזקאל סהר. המוזמנים: עורכי העתונים המקובלים על השלטון, בני כל המפלגות.

אבן אחת בקיר. תפקידו של סהר היה עדין למדי. הממשלה הגיעה לכלל ה־מסקנה העגומה שאי־אפשר לפטר אותו נגד רצונו, ושאי־אפשר לפטר אפילו את הק־צינים הנמוכים יותר, שנאשמו בשבועת־שקר בעניין שטיינברג, מפני שכל אחד מהם יודע יותר מדי על הממונים עליו. הוצאת אבן אחת מחומת הריקבון היתה ממוטטת את החומה כולה.

אולם את זאת אי־אפשר היה להסביר אפילו לעורכים שהשלטון סומך עליהם. לכן הביא סהר את אב בית־הדין החוקר שברק כביכול את מסקנות השופטת מינה שמיר בעניין הקצינים־המשקרים. הסביר הקצין סלע: השופטת טעתה.

„אם כן," רצה עורך אחד לדעת, „מדוע מכנסים את הישיבה הזאת בחשאי, תחת לקיימה בפומבי, כדי שישמע הציבור?"

השיב סהר, בתמימות האופיינית לו: „ה־יועץ המשפטי אמר לנו שזה יהיה בזיון בית־המשפט." הוא סבר, כנראה, כי בזיון במחתרת עדיף על בזיון גלוי.

העורכים שתקו. אפילו עורכים אלה, הרגילים לתת את הגושפנקא שלהם לכל קשר של השתקה במדינה, רצו לשאול כמה שאלות. אולם סהר, למוד הנסיון, לא הר־שה כל חשק לעמוד שוב בחקירת שתי־וערב. הוא מצא את הגואל בדמותו של אריה דיסנצ'יק, העורך־בפועל של מעריב, רביזיוניסט־לשעבר, שהפך זה מכבר למעין

(המשך בעמוד 7)

יעקב סולה (עם אמו ואשתו, בהונגריה)
לגבות את החקבורה

משחקים אסורים

מאת שמעון קינן

משחק הרכבת

לשכונה הגיע משחק חדש — משחק הרכבת. זה משחק פשוט מאד. כל הילדים מסתדרים בשורה, ואחד מחזיק במותניו של השני. הילד שבראש השורה הוא הקטר, והשאר הם הקרונות. וכולם ביחד עושים צ'יק־צ'יק־צ'יק־צ'יק־צ'יק, והרכבת דוהרת במלוא הקיטור. וככה באמת שיחקנו אולי יום שלם, והיה נחמד מאד.

פתאום, בערב, בא בולבול הקטן, ואמר שגם הוא רוצה להיות ברכבת. לא היה לנו חשק להכניס תינוקות למישחק. אמרנו לו שאין מקום,

ואין לו שום תפקיד ברכבת. ובכלל הרכבת עכשיו דוהרת במעלה ההר, ולא יכולה להיעצר, והוא לא יכול להביא שום תועלת, ושילך הביתה.

אז בולבול היה נורא עצוב, חשב חשב ואמר: אולי בכל זאת אני יכול לעזור? אני אהיה הסירחון!

סוהר הלשון

ום אחד השכימו דיירי הבית מספר 89, ברחוב אחד, ומצאו בעליית־הגג תינוק חנוק. אין לתאר את התי־רגשותם לנוכח המאורע.

הם ערכו בו במקום אסיפה כללית, וסיכמו בראשי־פרקים את דעתם על פשע מתועב זה, וחיפשו דרכים שו־נות. אבל לא קל למצוא דרך. עד שקם השכן הכי זקן והכי חכם, ואמר: „רבותי, כמורה וותיק עלי להצהיר ש־הלשון העברית אינה סובלת תופעות כאלה!"

עוד בו ביום נמחקה המילה „חנק" מהמילון, והלשון העברית נשארה טהורה כשהיתה.

סיד

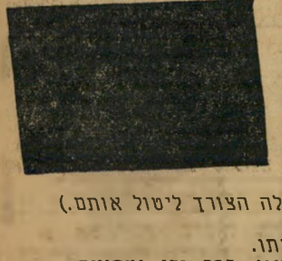

הקיר היה מלוכלך.
מין לי־כלוך שכזה, אתם יודעים.
כל אחד כתב עליו את סיפור חייו, בשתים שלוש מלים.
כמובן, אלה שסיפור חייהם היה ארוך עד כדי כך.
היו כאלה שרק סרטו בו, בצפורן עקשת או נואשת, לפי סיב הצפורן.
כי היה זה קיר הנידונים־למוות.
(כאן המקום להעיר שנידון־למוות הוא מי שחייו היו חשובים עד כי התגלה הצורך ליטול אותם.)
אך, כאמור, היה הקיר מלוכלך.
על כן בא הסייד בוקר אחד וסייד אותו.
ומאז, ילדים, התחיל פרק חדש בחיינו. פרק נקי ומסוייד.
אל תשתינו על הקיר.